

Felician Săteanu: Binecuvântarea mesei de arminden, Cupșeni, 2005.

Colecția elevilor de la Școala generală din Șurdești

Colecția PAULA GABRIELA POP

Cls. a IV-a

Ursitoarea

Cu ani în urmă, o femeie trebuia să nască. Înainte de a se naște copilul, la casa ei a venit o ursitoare care i-a spus femeii că-i va muri copilul la 20 de ani.

Când băiatul a împlinit 20 de ani, a luat un cal pentru a fugi departe de casa lui, să nu-l ia moartea. După ce a străbătut mai multe ținuturi, cu gândul că a scăpat de moarte, a dat cu ochii chiar de ea. Moarte i-a zis:

- Bine-ai venit tu la mine, că nu-mi cată mie a mere la tine!

De la Aurica Dan, 45 ani, Șurdești, 2005

Colecția AURICA MARIA DAN

Cls. a VIII-a

Frumușelele

Amu un an am mărș la fân în Săcătura Fătului. Era ziua-n amiaza mare, când o vinit un vânt mare, așe ca un vârtej, de-o luat pe sus fân și frunze. O fost Frumușălele. Am zis câtă ele:

- Frumușăle,
Mândru vi-i jocu,
Mândru vă sie norocu!

Ș-ap(o)i s-o. dus.

Șurdești, 2005

Lumninițele

Mătușa Istincă din Vârvu Cornului mi-o povestit că în vremea când era ie coptilă meré cu mă-sa la grajd de mulgé mumă-sa vacile. O zis că-n

Pică pară mălăiață
În gura lu nătăfleață.

Mă iei de lângă mândra
Și mă duci la pușca ta,
Pușca ta s-o curățasc,
Pe drăguța s-o doresc.

De la Gavrilă Achim a lui Vasile, 22 ani,
Buiciumi, 1924

3742

Frunză verde vioarele
Plină-i lelea cu zăbele
Și-n gură fără măsele.

De la Gavrilă Achim a lui Vasile, 22 ani,
Buiciumi, 1924

3743

Săracu bărbatu meu
Tăț oamenii zic că-i rău
Numa io-l laud că-i bun
Că cosește la Crăciun
Și pe brazdă face foc
Să nu-nghete cutea-n toc.

De la Gavrilă Achim a lui Vasile, 22 ani,
Buiciumi, 1924

3744

Negru-i badea ca țiganu,
Da' mi-i drag ca măieranu;
Negru-i badea și-i măreț
Că-are pe cap păru creț.

De la Gavrilă Achim a lui Vasile, 22 ani,
Buiciumi, 1924

3745

Bade, pentru ochii tăi
M-o urât părinții mei:
Sara-n sat ei nu mă lasă,
Zic că vin la voi acasă.
O, bade, ce mai năcaz:
Mi-a fi musai să te las.

De la Gavrilă Achim a lui Vasile, 22 ani,
Buiciumi, 1924

3746

Rău lucru i dragostea:
Cine-o-ncepe-a-o gusta
Nu o mai poate uita,
Că dragostea-i poamă dulce,
Hăpt în inimă se duce.

De la Gavrilă Achim a lui Vasile, 22 ani,
Buiciumi, 1924

3747

Socăciță scurtă-n nas,
Carne-n oale n-o rămas,
Nu știu pus-ai ori n-ai pus
Că la miroi n-o-ajuns.

De la Ilie Indre a lui Nicolae, 40 ani,
Buiciumi, 1924

3748

Domnișoară mândruliță,
I păcat să-ți zic leliță
Că nu mi-ai fost cu credință.

De la Ilie Indre a lui Nicolae, 40 ani,
Buciumi, 1924

3749

Tri li li li li li li
Măi, da' bine-i a ibdi
Că te uști ca fânu vara,
Te mălăițezi ca para.

De la Ilie Indre a lui Nicolae, 40 ani,
Buciumi, 1924

3750

Asta lele știu că toarce,
De poale abia se-ntoarce,
Se-ntoarce și se sucește
Și numa la domni gândește.

De la Ilie Indre a lui Nicolae, 40 ani,
Buciumi, 1924

3751

Du-te, carte, du-te iute
La mândru să te sărute;
Du-te, carte, du-te, dragă,
La mândra c i-i degrabă.
Du-te, carte, du-te-n zbor
Că-i de la mine cu dor;
Du-te, cărticea, pe sus,
Și-mi adă-napoi răspuns.

De la Ilie Indre a lui Nicolae, 40 ani,
Buciumi, 1924

3752

Asară ș-alaltă sară
Cântau doi cocoși pe scară,
Doi cocoși negri cântau
Neamurile mă muștrau
Să mă las de bădița.
De badea nu m-oi lăsa
Până capu sus mi-a sta.

De la Ilie Indre a lui Nicolae, 40 ani,
Buciumi, 1924

3753

Mă doare după ureche
Unde văd atâtea fete:
Joc pe una până-asudă,
Celelalte mor de ciudă.

De la Ilie Indre a lui Nicolae, 40 ani,
Buciumi, 1924

3754

Bădiță cu struț cu pene,
Vină la noi, nu te teme,
Numa nu vini devreme
Că dușmanu taie lemne,

Felician Săteanu: Masa de arminden, Cupșeni, 2005.

tătă sara vidé pe poduri, pe valea care se numește și Racâște sau Podu Dracului, lumniniță care jucau. O zîs că tăt săreu în sus.

De la Istina, 72 ani, Șurdești, 2005

Strîgoiu

*

Mai demult fetile și feciorii se adunau la casa unuia dintre ei. Locul acela să numé șezătoare. Fetile tâte aveu drăguț și să tâlneu la șezătoare. Fetile torceu, horeu cu băieții, fiecare avé orice de făcut. Într-o sară, la o fată nu i-o vinit drăguțu ș-o fost tare supărată. Tăte fetile o fost cu drăguții, numa ié nu. Pe la vreo 4-5 s-o dus acasă. Avé mult de mărs până acasă la ié. P-o uliță s-o tâlnit cu strîgoiul. El o luat chip ș-asămănarea drăguțului fetii. Fata și el s-o pus de-o stat pe niște lemne. Ié l-o tăt întrebat:

- D-api, măi Ion, tu di ce n-ai putut vini? Tăte fetile-o fost cu feciori, numa io nu. Di ce n-ai vinit?

El numa o tăt morăit și n-o zîs 'mnic. Când o-nceput a cânta primu cocoș, el s-o transformat în cal ș-o mărs ca din tun. În spatile lui s-o văzut numa scânteii.

De la Aurica Dan, 45 ani, Șurdești, 2005

*

Tăt buna mi-o spus că s-o mai tâlnit cu strîgoiul. Mai demult, oaminiu aduceu fărină cu sacu de la moară. Și ié o mărs înt-o sară, să macine. Pe când o fost în dreptu bisericuții mici din Șurdești, o zîs că numa s-o auzit în spatile ii așe zgomot cum ai țipa un coș de hârburi. După ce s-o uitat, o zîs că n-o fo 'mnic.

*

No, când am fost mai mnică, mama mi-o tăt împuiet capu cu de-aieste, cu strîgoi, omu noptii, lumninițe și alticele.

Tare rău mă temem atunci. D-api am crescut ș-am gândit că ié numa m-o spăriet și că n-o fost, nici nu-s și nici n-or hi. Și n-am mai crezut în nimic, oricine ce-ar fi zîs, până ce n-am pățit io pe ptelea mé, vorba ceea: nu crezi, până nu vezi!

Parcă o mâncat ciuperci bolunde.

Era ziua de Sfânta Mărie Mică atunci când am pățit-o. Am mers la o cumetrie de-asta, în Dănești. Pe când am venit spre casă s-o întâmpilat. Chitilini, chitilini, cu un băiat din vecini veneam. La un moment dat, de pe poarta unui om viné o pisică neagră ca corbu spre noi. No, s-o-nvârtit ie de vro două ori pe lângă picioarele băiatului și după-aceie s-o dus, nu știu unde, numa n-am mai văzut-o. După aceie am auzit tropote de cai, pare că erau peste 20, așe tropoteu. Io am zis că cine-o fi umblând la ora aia, pe la 2 și jumătate noaptea, cu caii. Dar nu mi-am dat sama. Băiatu n-o zis nimnic. Tot în spatele nost s-auzé tropote, când ne uitam înapoi – nimnic, nicări. Când am ajuns la bisericuță, în Vârvu Cornului, am făcut amândoi cruce și n-am auzit nimnic după aceie, așe cum ai lua ceva cu mâna. Io n-am știut să mă tem, dar pe ceie zî mi-o zis băiatu că ce credé el c-o fost. Io nu credeam, nici acum, că există de-aiestea, credeam că-s legende, dar când știé și el de-aiestea, din altă parte a țării, m-am spăriet bugăt de rău că-am pățit-o și io.

Aurica Dan, 15 ani, Șurdești, 2005

Necuratu

Mai demult, bunica mé o mers la horincie a-l schimba pe bunicu. O fo trecut de 12 noaptea. Avé de trecut pe lâng-un gard cu frunză. Când meré, pe dincolo de gard meré necuratu alătura cu ie. Când se opré, nu mai meré nici el, când se uita, nu vidé pe nime, da' pașii erau alătura cu ie.

O zis buna că numa după ce-o făcut cruce cu limba-n gură și după ce-o zis rugăciuni, numa atunci o putut scăpa.

De la Maria Făt, 65 ani, Șurdești, 2005

Adusu pe sus

Demult, feciorii stăteu mult timp în cătane și fetile, care aveu drăguți duși, se rugau în tăte zîlile să le sosască feciorii drăguți acasă. Moșica me viné de la șazătoare într-o noapte, cu moșu care o petrecé. Noaptea târzîu, s-auzé pe sus zgomot de lanțuri. Bătrânii ziceu că așe-i aduceu pe feciori din cătane necuratu, la fete.

De la Aurica Dan, 45 ani, Șurdești, 2005

Baba nopții

O fată de la noi din sat o zis că-ntr-o sară frati-so o fost la ii p-acasă. Băietu cela stăté la bună-sa. O zăbădit p-acasă multă vreme, ș-o fo târzîu pe când o mers el la bună-sa. Avé de trecut păstă un prilaz, așe o trecătoare cu punte de lemn păstă gard. Când o ajuns acoli o zis că o babă, îmbrăcată tătă-n negru, nu l-o lăsat a trece. De-o mers el la stânga, baba – la stânga, de-o mers la dreapta, baba – la dreapta. Numa nu l-o lăsat să treacă. Mni-o povestit fata că numa după ce-o făcut fecioru cruce cu limba-n gură, atunci o putut trece.

De la Ionela Puț, 15 ani, Plopiș, 2005

Omu nopții

De vro tri luni am vorovit c-o fată la școală. Ié mi-o spus că l-o văzut pe omu nopții. Mi-o zis așe: eram acasă cu sora mé mai mare, Laura. Mami cu tati s-o fost dus la un botez. O fost vara. Noi eram

Dușmănițele-s p-afară
Și ne-or duce hiriu iară.

De la Ilie Indre a lui Nicolae, 40 ani,
Buciumi, 1924

3755

Sărută-mă, bade, -n casă
Că-afară m-așteaptă șasă;
Sărută-mă, bade, - aci
Că-afară m-așteaptă tri.

De la Ilie Indre a lui Nicolae, 40 ani,
Buciumi, 1924

3756

Am o mândră, da' nu-i
mândră,
Da' mi-i dragă pân-ce-i
blândă!

Asta mândră, bate-o, Doamne,
Vorovind cu mine doarme.

De la Ilie Indre a lui Nicolae, 40 ani,
Buciumi, 1924

3757

- Bună dimineața, lele!
- Bună-ar fi de altecele
C-asară pântre vâlcele
Mi-am pierdut niște mărgel.
Tu, bade, de li-i afla
Ce îi cere eu ț-oi da:
Nu mi-i cere vaci și boi -
Pe sară-ntâlni-ne-om noi
Și on fi numa-amândoi.

De la Ilie Indre a lui Nicolae, 40 ani,
Buciumi, 1924

Popa nu spune de două ori predica
Pentru o babă surdă.

3758

Cântă cucu-n vârș de fagi
De dragostea celor dragi,
Cântă cucu în Făget
De dragostea în săcret.

De la Ilie Indre a lui Nicolae, 40 ani,
Buciumi, 1924

3759

Tăt o mână și-o abate
La Buteasa după lapte
Până s-a strâmba de spate.

De la Ion Pașca a lui Vasile, 23 ani,
Buciumi, 1920

3760

Te cunosc, lele, pe ochi
Că-ți stă gându după popti,
Da' te șterge pe la nas
Că nu ți-or face năcaz.

De la Ion Pașca a lui Vasile, 23 ani,
Buciumi, 1920

3761

Asta-i lelea cea frumoasă,
Vrea să fie preuteasă,
Sărăcia nu o lasă,
Doară i s-o pus pe masă.

De la Gavrilă Mărieș a lui Toader, 23
ani, Buciumi, 1920

3762

Când eram în vremea mea
Ceatăra nu-mi trebuia,
Cetăram cu gura mea.
Pe ceatăra trebe strune -
Gura mea mai multe spune,
La ceatăra trebe arc -
Cu gura mai multe trag.

De la Gavrilă Mărieș a lui Toader, 23
ani, Buciumi, 1920

3763

Câte zile-s într-un an
Atătea năcazuri am.
Las' să vie și să treacă
Că mi-o fost mintea beteagă.

De la Gavrilă Mărieș a lui Toader, 23
ani, Buciumi, 1920

3764

Cât fu vara de frumoasă
Nu prinsei picior la coasă
Ci cotai umbra mai groasă.
Trece vara ca și-o pâine,
Vine iarna ca și-un câine
Și-oi trăi ca vai de mine.

De la Gavrilă Mărieș a lui Toader, 23
ani, Buciumi, 1920

mnicuțe, io de vro nouă ani, soră-mea de unșpe. Ne învățam pântru școală. S-o făcut noapte. Io am zîs cătă Laura să margă să-nchidă ușa c-a vini oricine, da ié n-o vrut. Până la urmă m-am dus io. N-o trecut numa on mnez de vreme și o bătut amucine la ușa, și o tăt zîs cătă noi să-i deștidem. Noi n-am vrut, am zîs să ne zică cine-i. El tăt nu s-o oprit din bătut. Am gân(d)it că sparge ușa.

De la o mnez de vreme nu s-o mai auzît nimic. Noi am gân(d)it că o intrat în casă. Am fost late de spaimă. Cum era vară, o perdé o fost trasă, se vidé afară, se vidé de lună bine, ca zua. Și numa am văzut că trece pe la geam un om mare, tare mare, îmbrăcat tăt în alb, păpuci, ciucuri, cămeșă, clop. Fața nu i o-am văzut. În mână o avut o măciucă, tătă înfiptă cu cuie. Tătă sara n-am putut durni ce rău ne-am temut.

De la Georgia Făt, 15 ani, Șurdești, 2005

*

Tata meu și cu-on om d-aicia din sat o făcut stână, Petru Ponde l-o chemat pe om. Noaptea o vinit de la oi. O fost tîrziu, trecute de doișpe, omu o fost rămasă la mulș. Când o ajuns pe Horneț, o apărut o lumnină mare în fața lui și nu l-o lăsat a trece. Ghiare mari i se tăt băgau pe ochi. O avut și topor și o tăt dat în fața lui, da' o dat ca-n aer. Multă vreme l-o ținut lumnina ceie-n loc. Când întidé ochii, tăt vidé lumnina și numa nu puté mere. O fo niște lemne și s-o pus pe ele. Tăt după el lumnina. Di la on timp, o deștis ochii și n-o mai văzut lumnina. Da' o auzît un răjăit puternic pân pădure și joc furios de frunză.

De la Petru Ponde, 48 ani, Șurdești, 2005

Trandafirul

Amu, de-on ptic de vreme, am auzît ceva de la o fată și tare m-o trecut fiorii. Mni-o spus că mai demult o trăit în Șindrești o femeie. De când o fo fătucă mnică, tare credincioasă era. O trecut ani, da' femeia ceie tăt credincioasă o rămas.

După aceie o murit. Familia ii o-ngropat-o și i-o făcut tăt, după obiceiul creștinesc. În sat tăt o fo povești că oarecine ar fi omorât-o. După câteva săptămâni, oaminii o dezgropat-o, să vadă de ce-o murit. Din inima ii o fost înflorit un trandafir roșu, mândru. Femeile o-ncercat să-l taie, da n-o putut. N-o putut și de ce-o murit, iară o-ngropat-o. După

Felician Săteanu: Darurile peste masa de arminden, Cupșeni, 2005.

Peștele de la cap se împute
Dacă nu mișcă coada.

Felician Săteanu: Dialoguri de incuscire la masa de arminden, Cupșeni, 2005.

oricâte luni iară o dezgropat-o. Trupu femeii o-nceput a se face țărână,
da trandafiru tăt așe o rămas, tăt roșu, mândru și nu s-o uscat.

De la Georgiana Făt, 15 ani, Șurdești, 2005

Vrăjitoarea

Mai demult, în Plopiș, o fo o femeie ce numa cu rot'ii lungi umbla.
Niciodată cu ciucuri sau rot'ii mai scurte. Zicéu că are coadă de drac.
O fost la un botez și stăté la masă cu alte femei și erau și prunci
mai mnici, se jucau pe jos și unu ar fi călcat-o și băsama tare o
răcnit și-o și mărs acasă și-oricâtă vreme n-o văzut-o nime.

De la Ioana Puț, 15 ani, Plopiș

Vrăjitoarele

Un om viné odată de la o stână, de la mulș Târziăie vreme era. Avé
de trecut pe lângă o vale ș-ăpi ajungé în drum și sosé acasă. Acolo
lângă apă o văzut două femei îmbrăcate așe cum le-o născut
mamele lor, care trăgeu de-un măt, mai mare decât unu obișnuit, hâd
și negru, cu otii galbini și strălucind, și-l beléu.

De la Flavia Coroian, 15 ani, Șurdești, 2005

Colecția ALEXANDRA FĂT

Cls. a V-a

Fata Pădurii

Se spune că demult umbla prin Șurdești o zgripturoaică numită Fata
Pădurii.

Se zice că o fată stătea pe lemne, unde-i acum Căminul cultural din
Șurdești. Deodată o apărut o femeie urâtă și o luat-o și o târât-o
după ea peste stini și acolo niște oameni o găsit-o. Era moartă și
toată urzicată, zgâriată, toată plină de vânătăi.

Fata Pădurii se teme de funie și de sfoară, să nu o legi. Se spune
că ea umblă pe la 12 noaptea.

Plouă-n mai,
De tăte ai.

3765

Dragu-mi-i bădița-nalt
Că-mi dă gura peste gard,
Dragu-mi-i badea-năltuț -
Îi dau gură, el bumbuți.

De la Gavrilă Mărieș a lui Toader, 23
ani, Buciumi, 1920

3766

Dragă-mi-i drăguța-naltă
Că-mi dă gura peste poartă,
Dar lelița mititea
Se-ntindea și n-ajungea,
Doamne rău mă năcăjea.

De la Gavrilă Mărieș a lui Toader, 23
ani, Buciumi, 1920

3767

Care fete-s mai mărețe
Merg cu sapa peste spate
Și cu oala după lapte.

De la Gavrilă Mărieș a lui Toader, 23
ani, Buciumi, 1920

3768

Dragu-mi-i în crâșmă-a bea,
Urâtă mi-i munca grea,
Decât să lucru mereu
Mai bine în făgădău.

De la Gavrilă Mărieș a lui Toader, 23
ani, Buciumi, 1920

3769

Când dădai de vreun bine
Toți prietenii lângă mine,
Dară când căzui la rău
Om n-o fost în jurul meu
Decât numa Dumnezeu.

De la Gavrilă Mărieș a lui Toader, 23
ani, Buciumi, 1920

3770

Dragu-mi-i câmpu cu flori
Și lelița cu fodori,
Dragă-mi-i valea cu ceață
Și lelea cu rochia creață.

De la Gavrilă Mărieș a lui Toader, 23
ani, Buciumi, 1920

3771

Care fete-s mai de viță
Merg în sat după țărăță,
Care fete-s și mai, mai,
Cumpără în sat mălai.

De la Ioan Pașca a lui Maștei, 60 ani,
Buciumi, 1920

3772

Du-te, bade, dracului,
Nu sta-n dosu gardului,

Du-te, bade. În amar,
Nu m-aștepta în zădar.
De la Ioan Pașca a lui Maștei, 60 ani,
Buciumi, 1920

3773

Când eram la mama fată
Eram tare minunată:
Io-mpungeam, mama cosea,
Mândre pene mai făcea.
De la Ioan Pașca a lui Maștei, 60 ani,
Buciumi, 1920

3774

De-ar trece primăvara
Să culegem cânepa,
S-o ducem la topitoare,
Să-i facem la lelea poale.
De la Ioan Pașca a lui Maștei, 60 ani,
Buciumi, 1920

3775

Cărărușă prin cenușă,
Dragă-mi-i lelea cu gușă,
Când mă duc vara la sapă
Ea cu gușa cară apă.
De la Ioan Pașca a lui Maștei, 60 ani,
Buciumi, 1920

3776

Uiu-iu și iu și iu,
Numa-amu și numa-amu
De m-a lua bădița
Atunci și io oi scăpa.
De la Ioan Pașca a lui Maștei, 60 ani,
Buciumi, 1920

3777

Mândră cu buzele dulci,
De putoare-abia te duci.
De la Ioan Pașca a lui Maștei, 60 ani,
Buciumi, 1920

3778

Joacă lelița descultă,
Sare-n sus ca o sărcuță,
Da' oricât ar sări ea
Tăt pe jos a rămânea.
De la Ioan Pașca a lui Maștei, 60 ani,
Buciumi, 1920

3779

Mână, bade, boii bine,
Nu ține ochii la mine -
Ochii mei îs mari cealăi,
Ți-or celui boii tăi
Și pe tine după ei.
De la Ioan Pașca a lui Maștei, 60 ani,
Buciumi, 1920

Colecția IULIANA MIHAELA DEMIAN

Cls. a VI-a

Fata Pădurii și Omu Noptii

Pe vremea lui străbunicu, oamenii nu aveau electricitate. Ei aveau lămpășuri. Cu aceste lămpășuri luminau noaptea când plecau undeva. De departe se vedea licăritul lămpășului. Unii oameni, când vedeau din depărtare aceste luminițe, spuneau că sunt strigoi și li se făcea părul măciucă. Sau când veneau de la fâgădău, beți, își vedeau umbra când era lună și credeau că-i Omu Noptii, spunând că-i lung și negru. Când mergeau femeile după bărbați la fâgădău, mai trăgeau și ele câteva pahare de horincă și se îmbătau. Venind către casă, se mai rătăceau și începeau să se vaite, iar cine auzea plânsul din depărtare, zicea că-i Fata Pădurii.

De la Maria Nedelea, 90 ani, Șurdești, 2005

Colecția FLAVIA COROIAN

Cls. a VIII-a

Fata Pădurii

Se spune că odată, pe când se afla cu oile la păscut, un băiat pe nume Vasile, după ce o ploaie puternică s-a abătut peste el, a vrut să se întoarcă în sat că era mai către seară. Nu pornește bine că, iacă, numai ce-i apare în față Fata Pădurii. Se pare că aceasta avea părul lung până la călcâie și era urâtă ca întunecimea nopții. Ea a început să joace și să cânte în jurul lui. Atunci băiatul, de spaimă, a fugit în sat, anunțându-i pe oameni că a văzut Fata Pădurii.

De la Flaviu Coroian, Șurdești, 2005

Colecția IULIANA MIHAELA DEMIAN

Cls. a VI-a

Cum speriau copiii mai demult

Pe vremuri, părinții îi speriau pe copii, dacă nu erau cumiți, că îi vor duce țigani cu sacul și Fata Pădurii.

De la Maria Nedelea, 85 ani, Șurdești, 2005

Colecția ANDREI VASILE PINTE

Cls. a II-a

Omu Noptii

Era demult Nunu lui Toldor care avea un loc în țarină pe nume După Grohot. Vara mergea acolo la coasă și nu venea de acolo până nu-și găta fânul. Într-o noapte o auzit o muzică tare faină, o ieșit din colibă și s-o dus să vadă ce muzică se aude. Când o ieșit, o văzut că vine un om tare mare și i-o zis:

- Nu vrei să joci și tu, că-ți dau o fată tare faină să joci!

El, buimăcit cu somnul, o zis că da.

Fata, jucând, îl tăt îmbia cu pancove.

Ploaia cu bulbuci
Dă mălai la prunci.

Felician Săteanu: Flori pentru arminden, Cupșeni, 2005.

În zorii zilei, când o cântat cocoșii, s-o trezit în câmpul Blojii, departe tare de unde o pornit, mort de obosit și tăt zgâriat, mâncând baligă de cal.

De la badea Gheorghe Puț a lui Iuda, 80 ani, Șurdești, 2005

Colecția ANDREEA MARIA BUD

Clas. a VIII-a

Podu dracului

Numele de Podu Dracului provine că acolo se mejdălește Șurdeștiu cu Dăneștiu. Iar acolo era o căsuță unde locuia un moș și o babă. Baba era vrăjitoare care făcea vrăji pe tineri ca să nu se căsătorească veci, despărțiți de familie.

De aceea s-o numit Podu Dracului, pentru că o luat denumirea de la babă și că stătea acolo, lângă pod.

Dracul din condir

Odată, pe vremea bunicii mele, o femeie o mers la biserică cu un condir. Ea o intrat înăuntru, o pus condiru sub o bancă și o plecat. Când o plecat, s-o auzit un miolăit de pisică, iar femeile n-o știut ce măt e în biserică. Până la urmă părintele o găsit condirul și o văzut că înăuntru se aflau doi mătî negri. Atuncea părintele i-o dat condirul la o soră a femeii aceleia și i-o spus să nu mai facă ce-o făcut. Soră-sa a zis:

- Ce-o făcut soră-mea?

Părintele i-o zis:

- Uită-te în condir!

Femeia s-o uitat, dar nu o mai văzut nimic. Părintele și-o dat seama că în condir o fost dracul.

Piatra scrisă

Piatra scrisă din Cavnic este un monument istoric pentru că pe acolo au trecut tătarii. Acolo la Piatra scrisă o avut loc o bătălie.

Ploaia cu ghiață
Corăie mață.

3780

Bade, când la noi veneai
Pe Dumnezeu te jurai
Că n-ai drăguță pe nime
Numa singură pe mine,
Da' tu, bade, mi-ai mințit -
Încă zece-ai mai iubit.

De la Ioan Pașca a lui Maștei, 60 ani,
Buciumi, 1920

3781

Măi bădiță din alt sat,
M-ai iubit și m-ai lăsat,
La ce focu m-ai iubit
Dacă nu ți-am trebuit.

De la Ioan Pașca a lui Maștei, 60 ani,
Buciumi, 1920

3782

Mi-o spus măicuța de-acasă
Ca să joc fată aleasă.
Io de ea n-am ascultat
Și tare rău mi-o umblat
Că pentr-un poc de dohan
Jucai fată de țigan.

De la Ioan Pașca a lui Maștei, 60 ani,
Buciumi, 1920

3783

Satu-i mare, fete nu-s,
Dracu ști' unde le-o dus
Că nu afli niciodată
Fată ca să zici că-i fată.

De la Ioan Pașca a lui Maștei, 60 ani,
Buciumi, 1920

3784

Mândră-i lelea ruminită
Ca și mâța jupuită.

De la Ioan Pașca a lui Maștei, 60 ani,
Buciumi, 1920

3785

N-am știut că mi-ț huli,
Mânca-v-ar tăți păduchia
În pivnița temniții,
Batăr în doi ai ori tri.

De la Ioan Pașca a lui Maștei, 60 ani,
Buciumi, 1920

3786

M-o făcut mama pe ghiață
La Marișca Petrii-n brață
Și mi-o pus ochii de rață.

De la Ioan Pașca a lui Maștei, 60 ani,
Buciumi, 1920

3787

Până-i fata fecioriță
La feciorași dă guriță,

D-apoi când îmbătrânește
La nime nu trăbuiește.

De la Ioan Pașca a lui Maștei, 60 ani,
Buciumi, 1920

3788

Mândra mea care mă teme
M-ar pândi, da' n-are vreme,
Ziua nu poate de lucru,
Noaptea i se cântă pruncu.

De la Nicolae Rusu a lui Todor, 21 ani,
Berchezoaia, 1920

3789

Vecină cu șapte draci,
Multe prestă mână-mi faci
Că atunci când vin la tine
Amuțești câinii pe mine.

De la Nicolae Rusu a lui Todor, 21 ani,
Berchezoaia, 1920

3790

Vai, săraca lelița,
Bine lucră cânepa:
Subțirea ca dranița
Și deasă ca vranița.

De la Nicolae Rusu a lui Todor, 21 ani,
Berchezoaia, 1920

3791

Nu te teme, măi fărtate,
De la mândra nu ne-om
bate

Că nu-i fată de morar
Ca să ne batem cu par,
Că-i fată de om cinstit
Și e bună de iubit.

De la Nicolae Rusu a lui Todor, 21 ani,
Berchezoaia, 1920

3792

Mărita-m-aș, mărita,
Cu suveica nu știu da,
Cu ița nu știu rosta
Și nu știu țese pânza
Că nu m-o-nvățat mama.

De la Nicolae Rusu a lui Todor, 21 ani,
Berchezoaia, 1920

3793

Cine dracu ș-o văzut
Iepure târcat pe șele,
Fată mare cu zăbele,
Iepure-nfundat în bute,
Fată mare tunsă-n frunte.

De la Nicolae Rusu a lui Todor, 21 ani,
Berchezoaia, 1920

3794

Măi bade, drăguța ta
Hădă-i, bat-o vinerea:

Piatra Roșie

Piatra Roșie a fost numită de moși-strămoși. Bătrânii s-au luat după ei cu denumirea, deoarece a fost deosebită de celelalte stânci. Toate pietrele din biserică și din fața ei sunt aduse din Piatra Roșie.

În piatră o fost o gaură, unde o fost odată o femeie bătrână. Ea o avut o casă mică și i s-o urnit și n-o mai avut unde sta. Ea n-o avut familie și o mers în gaura aceea. Acolo o stat până ce-o murit. Dânsa avea acolo un ceaon cu unsoare, peste care punea o cârpă și o aprindea cu amnar și iască ca să aibă foc. Ea cobora în sat și umbla a cere, iar oamenii îi dădeau din ce aveau: lapte, groștior, ouă, slănină, pită, făină să-și facă tocană.

Ea și-o făcut cărare, ca să poată sui și coborî. Acum cărarea s-o urnit, poți să o vizitezi, dar mai greu că s-o-ngustat.

De atunci i se spune casa Irinei Loghin în Piatra Roșie.

Colecția IOANA EVA POP

Cls. a VIII-a

Piatra Roșie

Într-un colț de la Piatra Roșie este o peșteră care se numește Fogădăul lui Pinte.

În zona de deasupra Pietrei Roșii ocoalele silvice făceau un refugiu pentru căprioare și cerbi, care, iarna, se apropiau de sat să nu le mănânce lupii.

Demult, pe Piatra Roșie, când au intrat trupele rusești în Cehoslovacia, în 1968, un grup de oameni din sat au pus un drapel cu tricolorul românesc, semn că aici locuiesc români. Cu timpul steagul a căzut, iar un unchi de-al nostru, acum doi ani, înainte de a muri, l-o pus la loc. Și acum se vede, dar ploile au spălat culorile și nu se văd aproape deloc.

Colecția CAMELIA FĂT

Cls. a VIII-a

Bulbucu

În anul 1944 s-a terminat războiul și Dipșe Gheorghe a fost deportat de către comuniști și dus prin lagăre. După ce a fost eliberat, el s-a hotărât să facă pe piatra care se numește Bulbuc un monument. Pe vârful Bulbucului a făcut o cruce înaltă și pe cruce a scris câți tineri necăsătoriți au murit în timpul războiului din satul nostru. De la ceva stâlp el a băgat curent și la Crăciun și la Paști crucea se aprinde în fiecare noapte.

Piatra este așezată în mijlocul satului, iar pe lângă el sunt tot felul de aluni, parcă ești într-o pădure. Pentru copii Bulbucul este un loc de joacă unde, mai demult, le spuneau părinților că merg la școală, dar ei de fapt mergeau la Bulbuc și stăteau până la amiază ascunși în tufișurile de alun, iar când credeau ei că s-au terminat orele, mergeau frumos acasă ca și cum ar fi mers de la școală.

În timpurile trecute în sat erau puși niște oameni de la sfat să vestească știrile sau unele lucruri importante. Ei erau numiți dobași pentru că băteau toba și când era o veste importantă urcau pe Bulbuc și strigau tare, să-i audă tot satul.

Poți bate toaca
La urechea surdului.

Colecția FLORINA DELIA IAGHER

Cls. a VI-a

Bulbucu

Se spune că a fost odată o femeie a cărui bărbat a murit lovit de tractor. Ea a mers de slugă la un om pe nume Bulbucul care stătea lângă Piatra Bulbucului și o fântână de la care și-au băgat toți oamenii din sat apă. Fântâna încă mai există și apa este foarte rece.

De la Gheorghe Pode, Șurdești, 2005

Pitoaia uriașă

Se spune că a fost odată un om care, ieșind afară, a văzut

o pitoaie uriașă pe vârful Mutei Mari.

Acesta a chemat-o pe soția sa și i-a arătat pitoaia. Cei doi au mers după ea și cu aceasta au hrănit tot satul.

De la Cozma Coroian, Șurdești, 2005

Copacul uriaș

Se spune că un om, mergând cu oile, a văzut un copac. A trebuit să-i taie doar coaja zece zile. După ce l-a tăiat, l-a privit și l-a trimis acasă. Copacul s-a dus până la crucea a două uliți, ulița spre Căprăriști și Vârvul Obcinii. Omul a strigat la el și copacul a ales ulița spre Vârvul Obcinii. Și s-a dus copacul până în curtea omului.

De la Gheorghe Pode, Șurdești, 2005

Colecția MARIA PODE

Cls. a IV-a

Povestea clăilor de piatră din Șurdești

Pe vremea când umbla Sânpetru pe pământ, trăia în Șurdești un om foarte rău. El nu umbla la biserică, el nu se închina și nici nu ținea sărbătorile. Dar nu era destul numai atât. El mai îndemna și pe alți oameni să facă la fel ca și dânsul.

Așa odată, când a trecut Sfântul Petru prin Șurdești, într-o sfântă zi de duminică, a văzut pe omul nostru făcând clăi de fân. Sfântul Petru s-a supărat foc pe omul din Șurdești. L-a blestemat și i-a făcut clăile stane de piatră.

Aceste clăi de piatră se văd și astăzi în capătul Șurdeștiului.

Colecția ALEXANDRA DEMIAN

Cls. a VII-a

Petrea Gafii

A fost odată, în satul Plopiș, un om, pe nume Puț Petru, poreclit Petrea Gafii. Acest om avea o casă de la stră-străbunii lui, de peste

**Prost să fii,
Noroc să ai.**

Felician Săteanu: Armindenul din Cupșeni, 2005.

La obrazu-i ca broasca,
La gură-i ca șopârta,
D-apoi când deschide gura
Ii mai largă decât șura.

De la Nicolae Rusu a lui Todor, 21 ani,
Berchezoaia, 1920

3795

Unde văd fetițele
Mă usc ca pomnițele,
Unde văd nevestele
Tăt mă usc ca peștele.

De la Ioan Oreian a lui Todoru Ursuții,
19 ani, Berchezoaia, 1920

3796

Vai săraca mândra mea,
Nu ști' toarce cânepa
Că-i fuioru ca picioru
Și urzeala ca tânjala.

De la Ioan Oreian a lui Todoru Ursuții,
19 ani, Berchezoaia, 1920

3797

Mândra mea îi ca pana,
Nime nu îi ști' treaba:
Tăt se coată-n cotătoare
Și se unge cu unsoare,
Unsoare din farmacie
Ca să-mi fie dragă mie.

De la Ioan Oreian a lui Todoru Ursuții,
19 ani, Berchezoaia, 1920

3798

Câte fete-s pe la noi
Facă-le Dumnezeu oi
Și pe mine păcurar
Să sui cu ele-n Chioar.

De la Ioan Oreian a lui Todoru Ursuții,
19 ani, Berchezoaia, 1920

3799

- Măi fărtate, multe știi,
Tăt gândesc unde le ții?
- În mânăca cămeșii
Pe ziua duminicii.

De la Ioan Oreian a lui Todoru Ursuții,
19 ani, Berchezoaia, 1920

3800

Zis-o lelea să o joc
Că mi-a lua struț la clop.
Pentr-un struț ce mi-a lua
Pe lelea nu o-i juca,
Da' de-a fi de-un zlot

de-argint

Juca-o-i de-a mere vânt.

De la Ioan Oreian a lui Todoru Ursuții,
19 ani, Berchezoaia, 1920

3801

De-aș fi știut să grijesc
Aș avea ce să iubesc,
Da' n-am știut a griji
Ș-amu nu am ce iubi
Că mândra s-o măritat
Și-am rămas de răs în sat.
De la Ioan Oreian a lui Todoru Ursuții,
19 ani, Berchezoaia, 1920

3802

Mânce-te, lele, cățelu,
Mândru Ț-ai cusut spăcelu,
Da' nu-i cusut de mâna ta
Că-i cusut de vecina,
I-ai dat brânză și slănină
Ca să-l coasă la moșină.
De la Ioan Oreian a lui Todoru Ursuții,
19 ani, Berchezoaia, 1920

3803

Vai, săraca Marișca,
Mult ar mânca de i-ai da
Și-ar durni de o-ai lăsa,
Pân' l-amiază nu s-ar scula.
De la Ioan Oreian a lui Todoru Ursuții,
19 ani, Berchezoaia, 1920

3804

Vai de mine, bine sai,
Gândești c-am șezut la cai,
Vai de mine, hâd îmi pute
Ruminele puse multe.
De la Vasile Florian a lui Ionu Nercului,
71 ani, Berchezoaia, 1920

3805

Măi copii, măi, vai de voi,
Ce v-ați băgat între noi:
Că săriți colo și ici
Ca și niște clocotici.
De la Vasile Florian a lui Ionu Nercului,
71 ani, Berchezoaia, 1920

3806

Asară am fost la fete,
Dumnezeu Sfântu mă ierte
Pentru că le sărutai
Poate că oi mere-n rai,
Da' și ele-n rai s-or duce
Că le-o fost gurița dulce.
De la Vasile Florian a lui Ionu Nercului,
71 ani, Berchezoaia, 1920

3807

De-aici până la mândra
N-am cărare, da' mi-oi fa,
De-aici până la hâda

Felician Săteanu: Troiță din Cupșeni, 2005.

Toamna, când scotea cartofii, el stătea în capătul holdei de cartofi și nevastă-sa în capătul din josul holdei, deoarece se certau și se înjurau cât era ziua de mare. El lua cartofii tăiați pe jumătate, îi curăța bine de lut, îi spăla și îi ștergea de pantaloni, pe loc și apoi îi pune în găleată. Seara, obosit fiind de atâta lucru și atâta ceartă, Petrea se culca în patul său de scândură de doi metri lățime, singur, și se acoperea cu piei de capre. Maria, soția lui, dormea, cârlig, pe o laiță de lângă geam, unde a și murit.

200 de ani. Acum această casă din lobe grele de brad o fost arsă. Petrea Gafii era analfabet, deoarece pe vremea lui nu era nici o școală în Plopiș. Când era vremea de pus în pământ usturoi și ceapă, el lua o rangă, făcea o gaură cam de o jumătate de metru și pune ceapa și usturoiul și se mira că nu-i ieșea. Când era vremea cositului, Petre al nostru nu lua coasa, ci stătea în genunchi toată vara cu apa-n gură și rumpea iarba și o sorta pe categorii.

Colecția ADELINA DEMIAN

Cls. a II-a

Nume de locuri din Șurdești

Locul Toptilă vine de pe vremea când oamenii săpau gropi în locuri mlăștinoase pentru a pune cânepa la topit, să o poată prelucra.

*

Locul Racăște vine de la un izvor de apă care curge prin Șurdești și se varsă în râul Căvnic.

*

Bulbuc vine de la niște stânci de piatră de forma unor bulbuci.

*

Pietrușa este un loc în care sunt pietre multe, iar pe uliți sunt bolovani mari.

Pe omu bun,
Vinu-l face nebun.